

Utbildningsinspektion i grundskolan Billeshögsskolan

UTBILDNINGINSPEKTIONENS SYFTE

Skolverkets utbildningsinspektion skall bidra till kvalitetsförbättring genom att bedöma hur verksamheterna arbetar i riktning mot de nationella målen för förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg, barn- och ungdomsutbildning och vuxenutbildning. En väsentlig del i inspektionen är att granska kvalitetsarbetet och förmågan att utveckla den egna verksamheten.

Inspektionens inriktning

Inspektionsutredningen har inriktats mot sju områden. De är särskilt väsentliga för att säkra att alla barn, elever och vuxenstuderande får den omsorg och utbildning som de har rätt till enligt nationella bestämmelser. De sju områdena, som granskats utifrån flera olika aspekter och frågeställningar, är:

Resultaten:

1. Normer och värden
2. Kunskaper

Verksamheten:

3. Arbetsmiljö och delaktighet
4. Pedagogisk verksamhet och undervisning
5. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Förutsättningarna:

6. Tillgång till omsorg, pedagogisk verksamhet och utbildning
7. Resurser

I denna rapport behandlas i första hand förhållanden som avviker positivt eller negativt från vad som förväntas i fråga om utbildningskvaliteten enligt de nationella bestämmelserna. Några aspekter behandlas dock i alla aktuella verksamheter, nämligen kvalitetsarbetet, rektorsfunktionen, personalens kompetens, läromedel och utrustning, likvärdiga möjligheter vid funktionsnedsättning, stödinsatser, arbetet med övergripande hälsomål i läroplanerna, bedömning av lärandet och betygssättningen. En helhetsbedömning och motiveringar till bedömningarna görs inom varje granskningsområde.

Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån läroplaner och författningar i övrigt. Inspektörernas sakkunskap och erfarenheter av jämförbara verksamheter är också betydelsefulla. Analyserna av den insamlade informationen syftar till att klargöra om de lokala lösningarna och systemen fungerar väl. Rapporten avslutas med en sammanfattande bedömning som utgör underlag för Skolverkets beslut angående förbättrings- och kritikområden.

Beskrivning av skolan/rektorsområdet

Billeberga rektorsområde	Antal barn/elever
Grundskola	176
Skolbarnsomsorg	87
Förskoleverksamhet	75
Förskoleklass	27

Utbildningen vid skolan omfattar förskoleklass till och med årskurs 6 med en klass per årskurs. I anslutning till skolan finns fritidshem och förskolorna Annebo och Kvarnliden. Rektorn ansvarar dessutom för dagbarnvårdare.

Skolans elever och pedagogiska personal arbetar i tre arbetslag benämnda F-2, 3-5, och 4-6. Många av eleverna har skolskjuts till och från skolan.

Skolan är ombyggd för ett par år sedan och resultatet har blivit en mycket fräsch och okonventionell lösning av en 70-talsskola. Det finns stora ytor till varje klass. Skolan ligger i anslutning till ett småhusområde och med stora öppna åkrar och fält runt om.

Genomförandet av inspektionen i Billehögsskolan

Skolverket sände den 27 april 2004 skriftlig information till kommunen om att verksamheten skulle inspekteras och om inspektionens syfte och genomförande. Inspektionsteamet med ansvar för inspektionen i Billehögsskolan i Billeberga rektorsområde har bestått av undervisningsråden Anita Lindholm och Sonja Arnman.. Besök i Billehögsskolan genomfördes den 22 och 24 september 2004..

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna. Skolverket följer därefter upp eventuella krav på åtgärder som riktas till huvudmannen och vilka effekter i övrigt som utbildningsinspektionen leder till. Tidpunkter för uppföljningen framgår av Skolverkets beslut.

Underlag

Underlaget till denna rapport består av dels dokument från kommunen och Billehögsskolan, dels den information som samlats in vid observationer, intervjuer och samtal under besöket. Rapporten grundar sig också på annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt.

I Billehögsskolan genomfördes formella intervjuer med skolledning och representanter för elever, föräldrar, och personal. Lektioner för alla grupper besöktes liksom skolbarnsomsorgen. Inspektörerna deltog i personalens reflektionsmöte på fredag eftermiddag. Även klassråd besöktes. Under vistelsen fördes också informella samtal med elever och personal. Under de dagar inspektionen pågick informerade rektorn sin personal och föräldrarna om att han hade sagt upp sig och skulle sluta sin tjänst till årsskiftet.

Bedömning

1. Normer och värden

Enligt skollagen skall utbildningen för barn och ungdom främja deras utveckling till ansvarskännande människor och samhällsmedlemmar. I läroplanerna framhålls att barnen och eleverna skall utveckla förståelse och respekt för alla människors lika värde. Skolan skall sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet. Eleverna skall också utveckla sin förmåga att göra och uttrycka medvetna etiska ställningstaganden. Eleverna skall kunna ta ett allt större ansvar för det egna arbetet och för miljön.

Inom detta granskningsområde behandlas resultaten av arbetet för att främja vårt samhälles demokratiska värderingar och för att utveckla normer och värden enligt läroplanernas mål.

I Billeshögsskolan råder en lugn stämning. Eleverna rör sig naturligt och störningsfritt i lokalerna. De är artiga och tillmötesgående och hjälper gärna besökare tillrätta. Det förekommer sällan bråk eller mobbning på skolan. Enligt intervjuad personal har barnen en grundtrygghet, men kan på raster eller när ingen av de vuxna hör dem använda grövre språk och retas med varandra. Det finns elever som skrämmar sina kamrater genom att agera våldsamt. Personalen är tydlig med vad som är acceptabelt beteende. Skolvaktmästaren berättar att hon har god erfarenhet av hjälpsamma elever. Arbetet med att skapa ett fåtal men lätta, tillgängliga regler som alla känner till har givit resultat. Reglerna som går ut på att visa respekt och hänsyn är synligt anslagna i skolan.

Barnen är inte vana vid att hantera kamrater med annan etnisk bakgrund, eftersom dessa är ovanliga i området. "När det kommer någon med annan bakgrund, kan det komma rasistiska uttryck från någon", framkom i intervjuerna. Lärarna låter i allmänhet inte eleverna välja kamrater vid grupparbete, utan sätter själva ihop grupperna, utan att eleverna protesterar. Det är nyttigt för dem att lära sig arbeta med alla.

Eleverna säger att de känner sig trygga och menar att lärare är ute på rasterna och att de kan vända sig till dem om det händer något. De tycker att de är snälla mot varandra även om det kan förekomma att någon ibland slåss. På bandyplanen blir den som missköter sig utvisad. Det har hänt att någon blivit utvisad för en längre tid.

Föräldrarna menar att barnen känner sig trygga i skolan och att de gärna går dit. Samarbetet mellan rektor, lärare och elever fungerar väl. Med mentorssystemet och mentorssamtalen blir varje elev uppmärksammas, eftersom samtalen förs i små grupper med bara två till fyra elever.

Vid lektionsbesök observeras i flera klasser att dagen avslutas med att alla ställer sig upp och ger ett tecken när de är klara. De lämnar klassrummet i den ordning som läraren anger och alla tar läraren i hand och säger adjö.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att det råder ett tryggt och gott klimat på skolan. Samtalstonen mellan eleverna och mellan vuxna och elever är mycket bra.

2. Kunskaper

Utbildningen skall ge kunskaper i vid mening, såväl fakta och förståelse som färdigheter och förmåga att exempelvis utvärdera sitt eget lärande och att arbeta självständigt. Skolan skall sträva efter att varje elev tillägnar sig kunskaper inom utbildningens ämnesområden och kurser men även utvecklar en tillit till sin egen förmåga och en nyfikenhet och lust att lära. Målen för lärandet anges närmare i de nationella läroplanerna och i kursplanerna.

Inom detta område granskas resultaten av det pedagogiska arbetet.

Billeshögsskolans resultat på de nationella proven i årskurs 5 visar att skolan uppnått sämre resultat i engelska de senaste två åren. Matematikresultatet är bättre 2004 än 2003. Eventuellt beror förbättringen på att skolan under föregående år satsade extra resurser på just matematiken.

Nationellt prov år 5	2002	2003	2004
Svenska	90 %	97 %	91 %
Matematik	94 %	84 %	94 %
Engelska	97 %	92 %	91 %

Skolan arbetar, liksom övriga skolor i kommunen, med en EMS-plan (Engelska, Matematik, Svenska). Detta är en plan för att tidigt upptäcka de barn som har svårigheter. Av planen framgår vilka diagnoser, iakttagelser och prov som skall göras varje år för att kontrollera elevernas kunskapsutveckling i de tre ämnena. I Billeshögsskolan går rektorn och specialpedagogen tillsammans igenom provresultaten.

I övriga av skolans ämnen finns inte samma kontroll av kunskapsutvecklingen. Lärarna är överens om att det finns en tydlig fokusering på de tre ämnena engelska, matematik och svenska. Någon menade till och med att det inte arbetas med så mycket annat i de lägre årskurserna än matematik och svenska. Det är lätt att grundskolan blir en "treämnesskola", så som de nationella proven är inriktade och som intagningsprinciperna till gymnasiets nationella program är utformade, menade några av de intervjuade.

När det gäller att göra eleverna medvetna om målen för sitt arbete, tycker lärarna att de nog kan bli bättre på det, men de anser samtidigt att eleverna i arbetslag 3-5 är duktiga på att skriva mål. I det arbetslaget arbetar man Bifrostinspirerat.

Föräldrarna säger att de känner till målen tack vare utvecklingssamtalen och information som ges på föräldramöten. Före skolans ombyggnad fanns målen uppsatta på väggarna i korridoren.

För att nå bättre resultat planerar man till exempel att utvidga samarbetet mellan förskoleklass och årskurs 1, men också bereda möjlighet för lärare att undervisa elever i mindre grupper.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att skolan, genom att satsa resurser, på ett framgångsrikt sätt lyckats förbättra resultaten i matematik, när de nationella proven 2003 visade på en försämring.

Resultaten i matematik, engelska och svenska är goda men det saknas motsvarande kontroll av kunskapsutvecklingen i övriga ämnen. Det är allvarligt om man i de lägre årskurserna alltför ensidigt ägnar sig åt matematik och svenska.

Ett förbättringsområde är att öka elevernas kunskaper om vilka mål de arbetar mot.

3. Arbetsmiljö och delaktighet

Enligt skollagen skall verksamheten i skolan vara utformad i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar. Var och en som verkar där skall främja aktning för varje människas egenvärde, respekt för vår gemensamma miljö samt jämställdhet mellan könen. Särskilt skall den som verkar inom skolan aktivt motverka alla former av kränkande behandling. All personal skall samverka med elever och föräldrar i arbetet för att forma en god miljö – fysiskt och psykosocialt - för utveckling och lärande.

Granskningen gäller hur man i verksamheten arbetar för en god miljö och för att förebygga kränkningar och ge möjlighet till delaktighet och samverkan.

I Billeshögsskolan finns en handlingsplan mot mobbning 2003/04. Den är inte reviderad läsåret 2004/05, utan samma plan gäller som föregående år. Skolan har ett elevvårdsteam och ett mobbningsteam och säger sig arbeta mot alla former av kränkande behandling även om handlingsplanens rubrik nämner just mobbning. Föräldrar informeras vid första föräldramötet om skolans handlingsprogram. Av de intervjuade föräldrarna kände inte alla till mobbningsplanen. De var dessutom osäkra på hur man tar upp dessa frågor med barnen.

Mobbning är ovanligt på skolan. Det har inte förekommit några allvarliga fall, som man känner till. För något år sen sattes det upp klisterlappar med rasistiskt innehåll och det har funnits och finns kanske en del främlingsfientlighet i Svalöv, enligt de intervjuade. Personalen menar att eleverna vet vart de skall vända sig. På rasterna är det alltid personal ute och det finns också bussvakter. Inspektörerna bedömer att skolan arbetar på ett godtagbart sätt mot kränkande behandling men bör tydligare i handlingsplanen markera att det gäller alla former av kränkningar.

I hälsofrämjande syfte lägger arbetslaget varje dag in organiserad rörelse på elevernas scheman.

Skolarbetet skall, enligt kommunens prioriterade mål, organiseras enligt demokratiska principer så att eleverna gradvis kan ta ansvar för sina egna studier och för miljön. Inriktningsmålet skall vara att tydliggöra allas medinflytande och ansvar.

Skolan har klassråd och elevråd. Elevrådet består av elever från alla klasser och sammanträder en gång i månaden. Det är en jämn fördelning av pojkar och flickor i elevrådet. Rektorn deltar i mötena. Man bestämmer på rådet vad som skall behandlas nästa gång och låter representanterna förbereda i klassrådet.

Vid ett klassråd som besöktes under inspektionen ledde två elever diskussionerna medan lärarna efter hand antecknade på tavlan och stödde eleverna i samtalet. Övriga elever begärde ordet genom att räcka upp handen och tildela-

des frågan i tur och ordning. Bland annat diskuterades maten och synpunkterna som kom fram skulle eleverna ta med sig till nästa elevråd.

Eleverna tycker att de får bestämma rätt mycket. Några berättade att de har arbetsschema som de följer och att de själva kan välja när de vill göra uppgifterna. De får välja vilka böcker de skall läsa. Men ingen av de intervjuade eleverna tyckte att de varit med om att planera undervisningen. Någon hade tidigare år haft "eget arbete" men hade det inte längre. Det vanligaste är att läraren talar om vad de skall arbeta med, säger de.

Eleverna berättar att de själva utformat skolgården genom att plantera buskar och lägga dit stenar. De har också varit med om att besluta att man inte skall springa med skor i korridorerna. Eleverna i årskurs 6 har fått eget rastrum, som de ansvarar för. Inspektörerna bedömer att eleverna ges möjlighet till inflytande över sin arbetsmiljö men i mindre omfattning över sitt lärande.

Ett mål för Svalövs kommun är att öka föräldrainflytandet. På Billeshögsskolan finns ett skoloråd med föräldrarepresentanter för skola och förskola. Skolorådet motsvarar det lokala råd som beslutades om i kommunen 1996; och som skall finnas på alla skolor. Rektorn är sammankallande. Möte hålls en gång per månad. De föräldrar som deltar är genuint intresserade, menar rektorn. Sådant som har diskuterats i rådet är till exempel ombyggnaden av skolan, Barn- och ungdomslyftet, ett skolgårdsprojekt, skolans regler samt olika handlingsplaner. Många kommer till mötena, som är öppna för alla. Protokoll skrivs och distribueras till alla föräldrar. Till ett möte under höstterminen skall representant från bussbolaget komma, eftersom det finns många frågor om skolskjutsar. I samband med ombyggnationen var det mycket diskussioner om handikappfrågor. En enkät visar att föräldrarna i skolorådet är nöjda med samverkan mellan skolledningen och föräldrarna.

Kontakten med föräldrarna är bra. Så fort något händer tar skolan kontakt och många föräldrar är engagerade och kommer på föräldramöten och utvecklingssamtal. Närvarokontroll sköts av klasslärarna. Om eleverna inte kommer till skolan och ingen sjukanmälan skett, så ringer skolan hemmet senast kl. 10.00. Inspektörerna bedömer att kontakten med föräldrarna är bra och att de ges mycket bra möjligheter till delaktighet i skolans verksamhet.

Personalen har just haft en studiedag om jämställdhet. Barnkonventionen behandlas i vissa klasser och på FN-dagen är hela skolan engagerad. Annars finns inget övergripande arbete när det gäller jämställdhet mer än att alla arbetar med boken "Gruppen som grogrund".

Föräldrar tycker att utvecklingssamtalen och IUP är bra. När man gjort en överenskommelse skrivs det in, signeras och så får man en kopia. Något olika hanteringar beskrivs. IUP täcker mer än bara kunskapsutvecklingen men det är bra med lika mall för alla, tycker föräldrarna och den gör dem delaktiga i barnens kunskapsutveckling.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörsteamet att Billeshögsskolan arbetar för en god miljö och strävar efter elevernas och föräldrarnas samverkan.

Elevinflytandet kan dock utvecklas genom ett mer strukturerat arbete för att öka elevernas delaktighet och inflytande över lärandeprocessen i alla klasser.

Skolan kan med fördel gå vidare med sitt värdegrundsarbete och det påbörjade jämställdhetsarbetet och då inte bara jämställdhet mellan könen utan kanske än mer arbetet med acceptans för elever med annat ursprung än det nordiska.

4. Pedagogisk verksamhet och undervisning

Arbetet för att nå de nationella målen för utveckling och lärande skall främst utformas av eleverna och personalen. Skolan skall samverka med hemmen. Läroplanerna, andra statliga förordningar och kursplanerna ger riktlinjer för arbetet. Det finns bestämmelser om timplaner och ämnes- och kursstruktur, riktlinjer för stödinsatser, för betygssättning och utvecklingssamtal, för utbildning på arbetsplatser, en garanterad undervisningstid etc. Målen i kursplanerna ger dessutom vägledning för arbetssätten genom att beskriva vilka kunskaper, färdigheter och övrig utveckling barnen och ungdomarna skall nå.

Granskningen riktas mot hur man arbetar för att nå målen och hur man anpassar arbetet till olika behov.

I Billeshögsskolan har varje arbetslag en arbetslagsplanering för läsåret 2004/05. Denna innehåller till exempel nedbrutna mål för ämnena och teman som man skall arbeta med under året. Men den visar också på arbetet med föräldrakontakter, elevdemokrati och elevernas självkänsla. Arbetslagen beskriver hur de skall nå målen och arbetslagsledaren ansvarar sedan inför rektorn för hur målen uppnås.

Alla elever har Individuella utvecklingsplaner (IUP). Dessa är utformade som ett färgsatt A4 häfte. På häftets framsida är kunskapsbehov, utvecklingsbehov, sociala behov, emotionella behov och primära behov utarbetade som en trappa med de primära behoven som bas och kunskapsbehoven överst. I de individuella planerna kan föräldrarna lämna information och ge en utvärdering av föregående plan. Den innehåller pedagogernas behovsbedömning och iakttagelser kring eleven. Under varje rubrik finns utrymme för vårdnadshavare och elev att kommentera. Här finns också en hänvisning till eventuella åtgärdsprogram som kan läggas som bilagor.

I Barn- och ungdomslyftet kom man fram till att Billeshögsskolans mål skulle vara: att alla elever varje vecka skall få hem ett veckobrev med information, att alla skall ha minst 20 minuters läsning per dag, att tid till telefonsamtal till vårdnadshavare skall läggas in i lärarnas arbetstid, att tid för mentorssamtal skall läggas in i schemat, att mentorskapet fördelas bland personalen i arbetslaget samt att elevens val skulle vara US (utvecklande studier) i vilka lärarna skulle vara delaktiga. I årskurs 5 och 6 skulle eleverna själva skriva skoldagbok varje vecka för att på så sätt reflektera över sitt lärande.

En gång per termin hålls utvecklingssamtal med elever, föräldrar och mentor. Vid dessa går man igenom de individuella utvecklingsplanerna och eventuella åtgärdsprogram skrivs. Åtgärdsprogram skrivs också vid andra tillfällen t ex vid elevvårdskonferenser eller när behov uppstår.

Fritidshemspersonalen arbetar en del av sin arbetstid i skolan, vilket ger möjlighet att under skoldagen skapa grupper med färre elever samt i större utsträckning anpassa undervisningen till olika behov.

Barn och ungdomslyftet är ett projekt vars mål är att förbättra samverkan mellan enheternas olika delar. Den röda tråden från förskolan och genom skolan skall fokusera den pedagogiska diskussionen och leda till förbättrade resultat.

När det gäller undervisningen är det lärarna som sätter ramarna och eleverna kan få välja arbetssätten. Någon lärare berättade att klassen ibland får planera sitt arbete och sin tid för en vecka. Men detta är ovanligt. Denna inställning från lärarna stämmer väl överens med vad inspektörerna observerade vid lektionsbesöken även om variationer fanns. I flera klassrum hölls lärarledda genomgångar, välplanerade och intresseväckande, styrda av läraren och med, till synes, intresserade och aktiva elever. Samtalstonen under lektionerna var behaglig och samarbete mellan eleverna förekom.

Klasserna är i allmänhet relativt stora, men de kan delas i mindre grupper, eftersom det finns två lärare. Vid lektionsbesök i årskurs 3 arbetades med praktisk matematik och de 31 eleverna var delade i tre grupper som arbetar med varierande uppgifter inom temat "Pengar". Lokalerna är flexibla och inbjuder till varierade arbetssätt. Det finns många små rum men också stora klassrum som kan delas av med vikkvägg. Inspektörerna bedömer att varierande arbetssätt och arbetsformer i viss mån förekommer.

Från och med detta läsår undervisar lärare, i något ämne som de är bra på, också i andra klasser än sin egen. Detta är ett utvecklingsarbete som nuvarande rektorn initierat. Föräldrarna menade att det är viktigt för barnen att ha många vuxna omkring sig, eftersom det är bra att få uppleva att vuxna är olika. Inspektörerna bedömer att detta är ett mycket lovvärt initiativ.

Klasserna besöker folkbiblioteket och eleverna har egna lånekort. Eleverna berättade att de har gjort skolresor till olika platser i Skåne. De har också varit på olika arbetsplatser där föräldrar eller släktingar arbetar.

Föräldrarna får veta målen för undervisningen genom information hem. Föräldrar tycker att skolans Bifrostinspirerat arbetssätt är spännande och roligt för barnen. Också skoldagboken tycker de är bra då eleverna själva kan se vad de har i läxa. De ges på så sätt möjlighet att göra läxan när de vill under veckan och lär sig på så sätt att planera och ta eget ansvar.

Skolan omorganiserades 2001 och delades då in i sju arbetslag, vart och ett med ansvar för en grupp elever; organiserad i åldershomogena klasser. Varje elev har en personlig mentor, som ansvarar för elevens individuella utveckling tillsammans med föräldrarna. Inspektörerna bedömer att det för det pedagogiska arbetet finns en planering med uppsatta mål för verksamheten. Det finns en ändamålsenlig organisation som gynnar elevernas lärande och särskilt bra är initiativet med att lärare undervisar i flera klasser i sina ämnen.

Att tidigt upptäcka och hjälpa barn och elever som behöver stöd är viktigt. Varje skola i kommunen följer en EMS-plan (se 2 Kunskaper). Ansvar för genomförandet av planen ligger dels hos specialpedagogen och dels hos den elevansvarige – vanligtvis mentorn. Att diagnostisera och iaktta börjar redan i förskoleklassen. Specialpedagogen gör de första testerna – språk- och teckningstester - i förskoleklassen. Hon går igenom resultaten av diagnoserna med rektorn och beslut fattas angående vilka elever som skall ha extra stöd. Åtgärdsprogram upprättas av specialpedagogen tillsammans med föräldrarna och detta kan vid

behov göras redan i förskolan. Åtgärdsprogrammen innehåller mätbara mål och föräldrarna involveras tidigt i de stödinsatser som barnet eller eleven får.

I Billeshögsskolan har cirka 20 elever på grund av olika skäl behov av särskilt stöd. Stöd ges till exempel i form av språkskola, elevassistent, talpedagog och hjälp av specialpedagog. Föräldrarna menar att barn med behov av stöd får extra hjälp av specialpedagogen men även av andra lärare som kan ha en stund över. De elever som inte knäckt läskoden vid jul årskurs 1 tar specialpedagogen hand om och hjälper tills de lyckas.

Förutom specialpedagogtjänsten finns elevassistenter. Skolan är en av de två skolor i kommunen som har störst tilldelning av den centrala resursen elevassistenter. Specialpedagogen är med på alla utvecklingssamtal för de elever hon arbetar med. Oftast kommer eleverna till specialpedagogens rum men det händer också att hon arbetar med dem i deras klasser, vilket hon föredrar om det är möjligt. Av de 15 eleverna hon arbetar med är två flickor. Stöd ges i de ämnen som eleven har behov av, men främst svenska, engelska och matematik. Det kan även handla om läxhjälp. Fyra elever får hjälp av talpedagog. Inspektörerna bedömer att skolan fördelar resurserna till elever i behov av särskilt stöd utifrån deras behov och förutsättningar samt att åtgärdsprogram utarbetas i samarbete med föräldrarna.

Alla elever erbjuds modersmålsundervisning. Detta organiseras av Centralskolans rektor. Åtta elever på skolan har annat modersmål och två av dessa har modersmålsundervisning. Tillsammans med elever från annan skola utgör de en grupp som får undervisning i bosniska. Tre elever har svenska som andraspråk och ingen bedöms ha behov av studiehandledning på modersmålet.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörsteamet att man i skolan arbetar för att läroplanens mål skall nås och för att anpassa verksamheten efter elevernas skiftande behov. Initiativet med att lärare undervisar flera klasser i ämnen de har specialkompetens i är föredömligt och borde utökas.

Att i utvecklingssamtalen ha den individuella utvecklingsplanen som underlag bedömer inspektörerna ger en bra struktur för samtalen. Arbetet med EMS-planen som verktyg för att upptäcka elever i behov av stöd är bra såtillvida att det inte leder till en allt för ensidig fokusering på engelska, matematik och svenska. Alla läroplanens ämnen måste beaktas för att undvika en ”treämnesskola”.

5. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Kommunerna har ett övergripande ansvar för förskoleverksamheten, skolbarnsomsorgen och skolan på lokal nivå. Kommunerna är också huvudmän för de flesta verksamheterna. Läroplanerna lägger tydliga ansvarsområden på rektor och personal för skolornas inre organisation och arbete. Sammantaget har dessa skyldighet att se till att rätten till utbildning och till att nå nationella mål tillgodoses.

Frågor som behandlas vid inspektionen är exempelvis om verksamheten har en ledning enligt de nationella bestämmelserna, hur denna fungerar i praktiken och om det finns system för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen samt värna enskilds rättsäkerhet.

När Barn- och ungdomslyftet genomfördes för ett par år sedan sågs detta som skolans arbetsplan. Skolan har idag ingen tydlig arbetsplan utan de arbetsplaneringar som årligen görs av arbetslagen och kommuniceras med rektorn styr det pedagogiska arbetet. Dessa planeringar uppfyller inte syftet med vad som menas med arbetsplan. Inte heller har elever och föräldrar varit delaktiga i framtagandet.

Billeshögsskolans rektor är utbildad 1-7-lärare i matematik och NO-ämnena. Han har varit rektor för skolan drygt två år. Tidigare var han lärare i en annan kommun. Han uppfattas av personalen som tydlig i sitt ledarskap. En medarbetarkartläggning som gjordes via enkät våren 2004 visade på genomgående mycket positiva resultat för rektorn. Enligt personalen agerar rektorn snabbt om problem uppstår. Han kallar vid behov in föräldrar direkt och han är mycket synlig i verksamheten.

Rektorn ger arbetslagen stor pedagogisk frihet men är noga med uppföljning genom att arbetslagsledare och specialpedagog redovisar kunskapsresultat och klassrumsarbete för honom.

Rektorn är väl förtrogen med verksamheten. Han har ansvar för en skola, tre förskolor och dagbarnvårdare. Det finns en samordnare på varje förskola som har ansvar för vikarietillsättning m.m.

Eleverna och föräldrarna är medvetna om vem som är rektor. De uttryckte också sin uppskattning av hans sätt att arbeta. Rektor trivs bra med den del av sitt arbete som handlar om att leda och utveckla den pedagogiska verksamheten men tycker det är alltför mycket tid som går till administrativa uppgifter.

Personalen berättade att skolan varit drabbad av många rektorsbyten genom åren men att de nu fått en rektor som de är nöjda med. Han har många idéer men får ingen uppbackning från centralt håll, menar de.

Sedan ht 2003 har skolan organiserat en ny ledningsgrupp, med representanter från alla delar av verksamheten. I ledningsgruppen sitter rektorn, arbetslagsledarna och vid behov administrativ personal. Här diskuteras den övergripande resursfördelningen mellan arbetslagen. Gruppen sammanträder en gång per månad. Ledningsgruppen bereder förslag till beslut som skall fattas av rektorn. Den tar upp pedagogiska frågor och fortbildning och står för både uppföljning och framåtblickande.

Rektorn meddelade föräldrarna vid inspektionen, att han sagt upp sig och slutar till jul. Föräldrarna blev upprörda och diskuterade att skriva till kommunen om att man måste ta hand om sina rektorer på ett bättre sätt. De menar att det är så bra nu på skolan och rektorn har nära kontakt med barnen. Det har inte alltid varit så, menar de.

Samverkanssystemet består av två nivåer dels arbetslagsträffar som genomförs en gång i månaden med all personal dels samverkansgruppen som sammanträder fyra gånger per termin. Samverkansgruppen är dessutom skyddskommitté och har ansvar i arbetsmiljöfrågor.

Utvärderingar görs av arbetslagen. Vid en sådan utvärdering togs mentorskapet upp och där framkom både vad som sågs som positivt och negativt och vad som behövde förändras. Annat som utvärderades vid detta tillfälle var fysisk

aktivitet, läsning, arbetet i arbetslaget och föräldrakontakter. Utvärderingen anger också åtgärder för att nå bättre måluppfyllelse.

Även föräldrar och elever får en gång per år utvärdera verksamheten genom en enkät.

Billeshögsskolans kvalitetsredovisning för 2003 utgår från en av kommunen bestämd struktur där tre prioriterade mål lyfts fram. Kvalitetsredovisningen tar sitt avstamp i redovisningen för 2002 och den bygger på uppföljning och utvärdering utifrån Barn- och ungdomslyftet, EMS-planen, arbetslagens arbetsplaner, enkäter, protokoll från elevråd och lokala råd (skoloråd) samt resultat från de nationella proven årskurs 5.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörsteamet att skolan för sin verksamhet inte har någon arbetsplan.

Skolans rektor tar det dagliga pedagogiska ledningsansvaret samt har ett nära samarbete med föräldrar, elever och personal. Kvalitetsredovisningen motsvarar författningarnas krav om resultat, bedömning av måluppfyllelse och åtgärder för förbättrad måluppfyllelse.

6. Tillgång till omsorg, pedagogisk verksamhet och utbildning

Lika tillgång till utbildning, oberoende av kön, geografisk hemvist samt sociala och ekonomiska förhållanden, är en grundprincip för det offentliga skolväsendet. Barn- och ungdomsutbildningen omfattar förskoleklassen, grundskolan, den obligatoriska särskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan. Det skall finnas lika möjligheter till utbildning för barn och ungdomar med olika funktionsnedsättningar och möjligheter till utbildning i särskilda utbildningsformer. Inom skolformerna skall det också finnas olika möjligheter för eleverna att individuellt göra val av ämnen, program, inriktningar och kurser. En skola kan, enligt skollagen, profilera sig för att tillgodose olika elevers behov eller öka elevernas motivation för lärande.

Granskningen gäller om det finns tillgång till utbildning i den omfattning och med den valfrihet som anges i de statliga bestämmelserna. Även informationen om möjligheter till olika val av fördjupning, kurser, skolor och utbildningsvägar behandlas.

I Billeshögsskolan motsvaras elevens val av något som kallas ”Utvecklande studier” (US). Grundtanken är att eleverna skall arbeta extra med något som de är duktiga på. I årskurs 4-6 läser eleverna detta ämne en timma per vecka under ett helt läsår. Valet görs av eleven i samråd med mentorn. Det är inte meningen att man skall välja det man tycker är roligast utan att man skall kunna bli bättre på något man redan är bra på för att stärka självkänslan. Att mentorn skall vara med och välja förhindrar ”kompisval”, menar man, samt att man undviker att elevens val blir fri aktivitet. Första året kunde man tillgodose alla ämnen förutom slöjd. Föräldrarna känner inte till Elevens val men de vet att deras barn skall göra något som de är bra på. Det är lärarna som säger vad eleverna skall välja. Lärarna styr lite för att de inte skall välja detsamma som kamraterna, säger föräldrarna.

För att lättare göra sitt språkval i årskurs 7 får eleverna i årskurs 6 pröva på spanska, tyska och franska. De får varje språk en tredjedel av året. Som alternativ till ett nytt språk kan de också välja förstärkt svenska eller engelska.

Klasskassor finns i vissa klasser. Pengarna kommer från att eleverna exempelvis anordnat disco, lägger en viss summa varje år eller att de sparar regelbundet. Två klasser har vunnit 10 000 kr att dela på. Enligt de intervjuade föräldrarna är sparandet ett föräldrabeslut, inget som skolan beslutat. Pengarna kan användas till något klassen gemensamt kommer fram till exempelvis skolresor eller utflykter.

Studieresor görs och skolrådet har beslutat att det är rimligt att ta 20 kr/elev. Studiebesöken och utflykterna ligger på skoltid och är en del av det ordinarie skolarbetet. Några föräldrar anser att avgifterna vid resor är helt frivilliga. Andra menar att man inte kan säga att det är frivilligt. Inspektörerna påpekade att all utbildning skall vara avgiftsfri och enbart smärre kostnader för till exempel planerade inslag får förekomma.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörsteamet att elevernas möjlighet att utifrån ett allsidigt urval av ämnen ges möjlighet att välja begränsas genom att de är hänvisade till ämnen de är duktiga i och till att läraren styr deras val, när det gäller elevens val.

7. Resurser

Huvudmannen och skolans ledning beslutar hur och med vilka resurser utbildningen skall genomföras för att de lärande skall nå de nationella målen för utbildningen. I skollagen finns dock bestämmelser om några viktiga förutsättningar för att säkra kvaliteten i utbildningen. Dessa avser främst krav på personalens kompetens, tillgång till ändamålsenliga lokaler, läromedel och annan utrustning som behövs för en tidsenlig utbildning. Även principerna för resursfördelningen aktualiseras vid inspektionen.

I Billeshögsskolan är klasserna i allmänhet relativt stora. Klass 6 består av 32 elever, klass 5 av 35 elever, klass 4 av 25 elever, klass 3 av 31 elever – dessa klasser har alla två lärare/mentorer per klass. Klass 2 består av 17 elever med en mentor och klass 1 består av 30 elever med två lärare. I förskoleklassen finns 24 barn. Personal är tilldelad enligt kommunens resursfördelningssystem, vilket innebär att grundskolan har 12 tjänster på 172 barn, skolbarnsomsorgen 4,62 tjänster för 80 barn, förskoleklassen 2,1 tjänster på 30 barn och förskolan 12,0 tjänster utifrån antal barntimmar. Till detta kommer de s.k. Wärnerssonpengarna med 0,7 tjänster. Denna extraresurs är fördelad mellan arbetslagen men också i skolbarnsomsorgen.

Rektor beslutar om resursfördelningen till elever i behov av stöd i samråd med specialpedagogen, samverkansgruppen och ledningsgruppen. Utifrån EMS-planen fördelas resurserna, som sätts in så tidigt som möjligt för eleven.

I kommunens plan sägs att det för varje medarbetare skall finnas en UPP (Utvecklings Plan Personal). All personal på Billeshögsskolan har en sådan plan. Den skall vara skriven före sista november.

Skolan deltar i Växtkraft Mål 3 och har därför gjort en kompetensutvecklingsplan för personalen. Tillsammans har man bestämt att satsa på matematik, mentorskap, jämställdhet och datorutbildning. Varje anställd har enligt denna plan valt vilka kompetenshöjande aktiviteter man skall delta i.

Vid intervjuerna framkom att det är lite knappt med kompetensutveckling, eftersom det inte finns pengar. Växtkraft Mål 3 har används till Barn- och ungdomslyftet. Studiedag om genusperspektiv och jämställdhet genomfördes någon vecka före inspektionen. Cirka 500 kr/anställd och år finns för kompetensutveckling

För specialpedagogerna finns ett dyslexinätverk i kommunen. De träffas en gång per månad för kompetensutveckling och utbyte av erfarenheter.

Det finns delbart klassrum och två grupprum till varje klass. "Ateljéer" finns mellan klassrummen. Salar för textilslöjd och träslöjd finns i skolan. Hem- och konsumentkunskap genomförs i ateljéerna där mindre kök är inplacerade. En idrottshall finns i en separat byggnad. Matsal och musiksall ligger i en byggnad för sig. Musiksalen är inte avsedd för musikundervisning och är den enda sal som inte är lämpad för sitt ändamål. Några ur personalen menar att man saknar en stor samlingssal.

Datorer finns uppställda i ateljéerna och i klassrummen. Datorerna är internet-kopplade. De används till att söka fakta men också till elektronisk post. Varje elev har sin egen e-postadress. Böcker och andra läromedel finns i klassrum och ateljéer och är av god kvalitet. Musiksalen är välutrustad.

De flesta lokaler är nyrenoverade och ändamålsenliga med flexibla storlekar tack vare vikkväggar och många små rum. Om en elev behöver, kan den gå ifrån och sätta sig i ett mindre rum för att få lugn.

Det finns två fritidshem med totalt 87 barn. Fritidshemmen är inrymda i samma lokaler som skolan. Personalen tycker att det är många barn och att lokalerna blivit sämre för deras verksamhet efter ombyggnaden. Ljudnivå kan ibland vara hög. Fritidshemmen har möjlighet att använda idrottshallen på eftermiddagstid. I en avdelning med 6-8 åringar finns 59 barn på 3,0 tjänster, vilket ger 19,7 barn per anställd. I den andra avdelningen med 10-12 åringar finns 28 barn på 2,5 tjänster, vilket ger 11,2 barn per anställd. I teorin ger detta totalt sett 15,5 barn per anställd. Nyckeltal i Svalöv för skolbarnsomsorg är 17,3 barn per anställd.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörsteamet att skolan har välutbildad personal och mycket bra och flexibla skollokaler - med undantag av musiksalen. Även om klasserna är stora har man lyckats anpassa verksamheten efter förutsättningarna på ett flexibelt sätt.

I skolbarnsomsorgen är många barn inskrivna och åtminstone en av barngrupperna är stor i förhållande till personal och kommunens nyckeltal. Totalt sett håller sig emellertid skolbarnsomsorgen inom kommunens mål.

Det finns rutiner för personalens kompetensutveckling även om resurserna är knappa. Datorer och läromedel finns i rimlig omfattning och av god kvalitet.

Sammanfattande bedömning

Inspektörerna bedömer att verksamheten i Billeshögsskolan övergripande är av god kvalitet. Eleverna är trygga och miljön befrämjar lärandet. Lokalerna är flexibla och väl anpassade till moderna undervisningsmetoder och varierande gruppstorlekar. Skolan har bra rutiner för samverkan med föräldrarna.

Det finns dock behov av förbättringsinsatser inom följande områden:

- elevernas inflytande över sitt eget lärande,
- elevernas kunskaper om vilka mål de strävar mot,
- att inte alltför ensidigt fokusera på engelsk, matematik och svenska samt
- skolans arbete med värdegrund och jämställdhet.

Det finns också sådana brister i verksamheten att författningarnas krav inte uppfylls. Bristerna inom nedan angivna områden skall snarast åtgärdas.

- Eleverna skall ges möjlighet att inom elevens val själva välja att fördjupa och bredda sina kunskaper i ett eller flera ämnen i kursplanen (2 kap. 19 § grundskoleförordningen).
- Skolan saknar arbetsplan (grundskoleförordningen 2 kap. 23 §).

Datum	Ort
2005-03-11	Lund

Anita Lindholm
Sonja Arnman